

**De egel heeft
jouw tuin
nodig om te
overleven**

natuurpunt

A close-up photograph of a hedgehog with brown and white spines, perched on a mossy tree stump. The background is a soft, out-of-focus green and brown.

**Maak van je tuin
EEN EGELPARADIJS**

Jij kan helpen. Word lid. Voor slechts 38 euro per jaar help je de natuur. Je ontvangt dan een boeiend welkomstpakket met onder meer de Fiets- en Wandelgids met mooie natuurtochten. Je geniet ook korting in onze winkel en bij verschillende partners. Lees er alles over op **www.natuurpunt.be/wordlid**

INHOUD

- 4 Ontmoet de egel
- 6 Geef de egel ruimte
- 8 Hoe egelvriendelijk is jouw tuin?
- 10 De egelkalender
- 18 Maak zelf een egelhuis
- 24 De Egelstraat loopt door jouw tuin. Open de poort!
- 27 De egelwinkel
- 28 Vaak gestelde vragen over de egel

Ontmoet de egel

Kop, buik, poten, borst en keel
begroeid met dunne vacht
van lang, stug haar

Korte oren:
toch horen ze zeer goed

Kleine ogen:
egels zijn bijziend

6000 tot 9000 bonte stekels
op rug en flanken

Heel kort staartje:
2 tot 4 cm

Het orgaan van Jacobson:
hun zesde zintuig
waarmee ze nieuwe
geuren leren herkennen

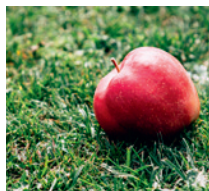
Scherpe tanden

Spitse, donkere snuit:
egels ruiken erg goed

Op het egelmenu

Egels zijn alleseters die zich vooral tegoed doen aan ongewervelden: **rupsen, kevers, slakken** (tot 40 per nacht), **wormen en allerlei andere kriebelbeestjes**. Maar als de kans zich voordoet, staan ook **kleine gewervelde dieren**, zoals muizen, amfibieën en vogels op het menu. Het gaat dan vaak om dode dieren die ze toevallig tegenkomen, zoals verkeersslachtoffers. Ze eten af en toe allerlei resten van **achtergelaten etenswaren**, en smullen graag van een **paddestoel of een vrucht** zoals een afgevalen appel. Daarnaast zijn egels echt verlekkend op **eieren**, en dringen ze soms zelfs kippenhokken binnen om eieren te roven. Eten doen egels altijd in de schemering of 's nachts.

Geef de egel ruimte

Je wil je tuin aantrekkelijker maken voor egels. PRACHTIG!
Via deze gids krijg je concrete tips om het egels naar hun zin te maken in jouw tuin, en zo zelfs hun leven te redden.

De egel ♥ je tuin

Zowat 9% van Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen. Ook voor egels is die oppervlakte belangrijk. Tuinen zijn leefgebieden waar egels voedsel en schuilplaatsen vinden, en worden ook gebruikt als veilige verbinding tussen verschillende gebieden. Door die dubbele functie kan jouw tuin het verschil maken. Help de egels in jouw buurt, en ga aan de slag met onze tips.

Geef de egel de ruimte die hij nodig heeft

Egels leggen op één nacht gemiddeld 2 kilometer af om hun kostje bij elkaar te scharrelen. Hun ideale leefgebied is al snel 10 hectare groot (dat zijn 15 voetbalvelden). Daarom bezoeken ze meerdere tuinen. Omdat tuinen vaak afgesloten zijn (behalve aan de straatkant), moeten egels de straat op om naar de volgende tuin te gaan. En dat is levensgevaarlijk; de soort staat dan ook in

de top 3 van soorten die meest gemeld worden als verkeersslachtoffer.

Om de egel te helpen, wil Natuurpunt met het project Egelstraat tuineigenaars bewust maken van het belang van tuinen voor de overleving van de egel in Vlaanderen.

Lees verderop in deze gids hoe je een Egelstraat aanlegt, en hoe jouw gemeente hierbij kan helpen.

We verklappen het nu al, het is doodeenvoudig!

Egels zijn de enige zoogdieren die zich oprollen bij gevaar. Ze hebben hier een sterk ontwikkelde spierlaag en speciale kringspier voor, die vlak onder de stekelige huid ligt. Eenmaal opgerold kunnen ze een paar uur zo blijven liggen.

Hoe **egelvriendelijk** is je tuin?

☐ **Inheemse haag** Inheemse struiken bieden beschutting en voedsel aan allerlei insecten, die op hun beurt als voedsel dienen voor egels. Een haag doet ook dienst als afsluiting waardoor egels gemakkelijk in en uit je tuin kunnen lopen.

☐ **Egelpoortje** Een tuin zonder afsluiting is ideaal, zo kunnen egels vlot van de ene tuin naar de andere. Heb je toch een afsluiting, maak dan egelpoortjes. Lees in deze gids hoe je dat doet.

☐ **Egelhuis** Maak of koop een egelhuis, en plaats het in een rustig hoekje van je tuin. Hier kan de egel schuilen en zijn winterslaap houden.

☐ **Composthoop** houtstapel of takkenhoop Hier vinden egels een veilige schuilplaats en voedsel.

☐ **Vijver** Een vijver is de perfecte drinkplaats voor egels. Het zijn goede zwimmers, maar voorzie zacht glooiende oevers (of een loopplankje of trapje) zodat ze niet verdrinken.

Doe de test. Van welke elementen kan de egel genieten in je tuin? Vink af wat je al aanbiedt, en bereken je score. Welke acties kan je nog ondernemen?

Mijn tuin scoort ____ /10

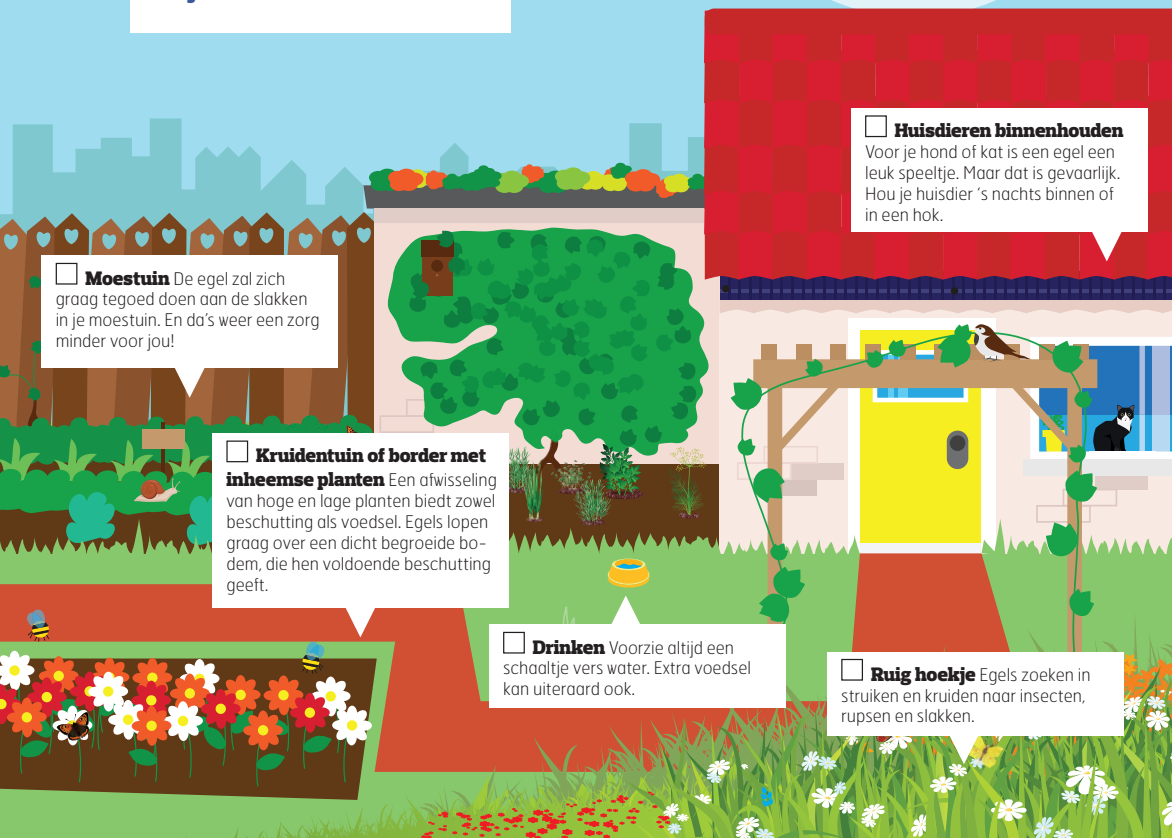
☐ **Moestuin** De egel zal zich graag tegoed doen aan de slakken in je moestuin. En da's weer een zorg minder voor jou!

☐ **Kruidentuin of border met inheemse planten** Een afwisseling van hoge en lage planten biedt zowel beschutting als voedsel. Egels lopen graag over een dicht begroeide bodem, die hen voldoende beschutting geeft.

☐ **Drinken** Voorzie altijd een schaalje vers water. Extra voedsel kan uiteraard ook.

☐ **Huisdieren binnenhouden** Voor je hond of kat is een egel een leuk speeltje. Maar dat is gevaarlijk. Hou je huisdier 's nachts binnen of in een hok.

☐ **Ruig hoekje** Egels zoeken in struiken en kruiden naar insecten, rupsen en slakken.

De egelkalender

Écht knuffelbaar is de egel niet, maar hij heeft wel een hoge aaibaarheidsfactor. Wie er eentje in zijn tuin heeft rondsnuffelen, is meestal erg opgetogen en wil er goed voor zorgen.

Hoe ziet een egel zijn dag eruit? En hoe doorloopt hij de seizoenen? Hoe meer je weet over egels, hoe beter je hen kan helpen.

Hoe ziet de dag/nacht van een egel eruit?

De egel slaapt overdag op een beschutte plek en verlaat rond zonsondergang het nest.

Eerste stop: de tuinvijver om te drinken.

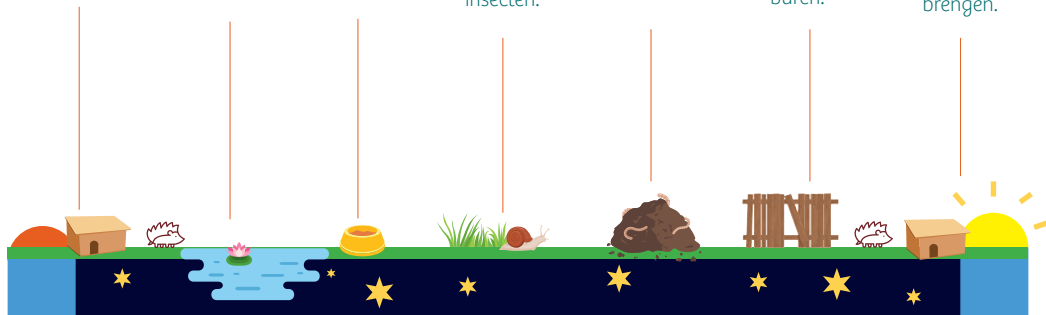
Dan loopt hij naar je achterdeur waar een schoteltje egelvoer staat.

Hij scharrelt door de tuin op zoek naar verse slakken en insecten.

Hij brengt een bezoeker aan de composthoop op zoek naar nog wat lekkers.

Brengt nog een bezoeker aan de tuin van de buren.

Gaat met gevulde maag terug naar zijn nest om de dag door te brengen.

Egels leven solitair in een vast woongebied, maar ze verdedigen hun territorium niet tegenover soortgenoten. Wanneer meerdere dieren een gebied delen, mijden ze elkaar door op verschillende momenten en plaatsen naar eten te zoeken. Als je toch een groepje egels tegenkomt, is dat meestal een moeder met haar kleintjes, die tijdelijk samen leven. Aan voederplaatsen in tuinen kan je soms wel verschillende volwassen egels tegelijkertijd zien.

Egels leggen per nacht een paar kilometer af. De kans is dus groot dat het niet altijd hetzelfde dier is dat op bezoek komt in jouw tuin. Mannetjes leggen grotere afstanden af dan vrouwtjes.

Egels kunnen tot 8 jaar oud worden. De leeftijd van een dode egel kan worden vastgesteld door de groeilijnen in zijn onderkaak te tellen. Egels blijven hun hele leven groeien, maar doen dit enkel tijdens de actieve periode van het jaar.

Hoe verloopt een egeljaar?

Bied de egel in elk seizoen aangepaste hulp aan.

LENTE

In het voorjaar (maart/april) ontwaken egels uit hun winterslaap. Ze gaan meteen op zoek naar voedsel om te bekomen van een periode waarin ze niets gegeten hebben. Rond mei start het paarseizoen. Dit loopt tot augustus. Om het vrouwtje te overtuigen om te paren, loopt het mannetje de hele tijd rond haar. Hierbij wordt er vaak hevig en luid geknord. Het kan soms uren duren voor ze instemt (of toch nog wegloopt).

OPGELET Egels slapen graag onder hopen hout, takken en bladeren of in je composthoop. Let altijd op wanneer je die nestplaatsen opruimt. Controleer of er geen egel onder slaapt, en laat ze in de winter voor de zekerheid onaangeroerd.

Help de egel in de lente

> Na hun winterslaap hebben egels veel eten nodig om aan te sterken. Bied hen extra voer aan, zeker als er nog een late koudeprik komt.

> Egels hebben nood aan een tuin met een variatie aan elementen. In tuinen met veel inheemse planten en hoekjes en kantjes vinden ze genoeg eten en kunnen ze zich goed verstoppen bij gevaar. Creëer ruige hoekjes in je tuin; maai zo weinig mogelijk en laat takken en bladeren in de tuin op een hoop liggen. Hoe wilder je tuin, hoe beter!

> Let op met rondslingerend materiaal zoals afsluitingsdraad, kippengaas of netten tegen vogels. Egels zijn heel nieuwsgierig en steken hun snuit graag overal in. Daardoor kunnen ze met hun stekels vast komen te zitten en zullen ze verhongeren.

ZOMER

Na een draagtijd van ± 7 weken worden gemiddeld 5 jongen geboren. De kleintjes zijn doof, kaal en blind, maar al een uur na de geboorte beginnen de stekeltjes door de huid te prikken. Na 2 weken gaan de ogen en oren open. Al een week later gaan ze met hun moeder op pad om voedsel te zoeken. Na 6 weken kunnen ze voor zichzelf zorgen, maar vaak blijven de jongen nog een tijdje bij elkaar en overwinteren ze zelfs in hun geboortenest.

Egels kunnen behoorlijk snel lopen. Wanneer ze door je tuin scharrelen, houden ze hun pootjes krom onder hun lijfje, en lijkt

het alsof ze laag bij de grond hangen. Maar wanneer het nodig is, trekken ze hun stekelrok omhoog, strekken ze hun pootjes en zijn ze behoorlijk snel. Egels halen een maximumsnelheid van 2 meter per seconde, dat is 7,2 km per uur.

Help de egel in de zomer

> Plant inheemse bloemen en planten. Die zijn goed aangepast aan onze bodem en klimaat, en trekken meer insecten en andere ongewervelden aan dan uitheemse planten. Meer insecten = meer eten voor mama-egel en haar kleintjes.

> Vervang je omheining of hek door een haag. Zo kan de egel zich gemakkelijk verplaatsen. Bovendien vinden egels onder zo'n haag ook voedsel zoals slakken en kevers en kunnen ze er schuilen.

> Zorg voor een vijver met zacht glooiende oevers of leg een loopplankje in je vijver zodat egels eruit kunnen kruipen. Of maak een trapje met bakstenen of ruwe keien. Egels hebben, vooral in warme zomers, nood aan voldoende drinkwater. Ze kunnen goed zwemmen maar verdrinken vaak in vijvers of zwembaden met rechte randen.

> Gebruik geen insecticiden of slakkenkorrels, want die doden het voedsel van de egel.

HERFST

In de nazomer en het najaar moeten egels veel eten om genoeg op te vetten voor de winterslaap. Om de winter te overleven, moet een egel minstens 400 à 500 gram wegen voor hij in winterslaap gaat. Vooral voor de vrouwtjes en jonge egeltjes is dat een zware opgave.

Egels maken veel lawaai. Ze snuiven, smakken, snuffelen, snurken ...

Vooral tijdens het paren zijn ze behoorlijk luidruchtig.

Help de egel in de herfst

> Help hen zich voor te bereiden op de winter door extra voer aan te bieden.

- Egelpaté (verkrijgbaar in de dieren-speciaalzaak of Natuurpunt Winkel)
- Een schaalpje met droog of nat kattenvoer (maar hier eten de buurtkatten ook wel eens van mee)
- Een schaalpje water (met lage rand)
- Egels zijn lactose-intolerant. Geef ze dus nooit koemelk, daar krijgen ze diarree van.
- Geef ze ook geen gedroogde meelwormen, pinda's, gedroogd fruit, granen, vlees, eieren of brood.

> Om te vermijden dat je kat het voer opeet, kan je het onder een kistje op je terras zetten. Een korte tunnel aan de ingang zorgt ervoor dat de kat er niet bij kan.

Op <https://vimeo.com/529708850> vind je een handig instructiefilmpje om een egelvoederstation te maken.

Help de egel in de winter

- > Bied de egel een geschikte slaapplek aan.
- > Bouw of koop een egelhuis (zie verder- op hoe je dat doet)
- > Laat tuinafval zoals bladeren, takken ... liggen in je tuin, zodat de egel zich eron- der kan verstoppen
- > Laat je egel ongestoord genieten van zijn winterslaap.

WINTER

Egels gaan in oktober of november in winter- slaap wanneer ze niet genoeg voedsel meer vinden. Om energie te sparen, vertragen ze hun ademhaling, laten ze hun lichaamstempera- tuur dalen tot minder dan 10 °C en valt hun stofwisseling bijna stil. Ze lijken zo wel dood te zijn, maar zijn gewoon diep in slaap. Tijdens de winterslaap verliezen egels 30% van hun

lichaamsgewicht. Een egel slaapt niet de hele winter aan één stuk door. Soms wordt hij wakker en gaat hij op stap. Bijvoorbeeld wanneer zijn slaapplek niet warm genoeg is, verhuist hij naar een ander nest. Ook tijdens zachte winters, waarin toch nog insecten te vinden zijn, kan de egel hele perioden wakker blijven.

Hoe knuffelen egels elkaar?
Heel voorzichtig natuurlijk.

Maak zelf een egelhuis

Om egels een knusse slaappleats te bieden, kan je een egelhuisje bouwen. Zet het op een beschut plekje in je tuin.

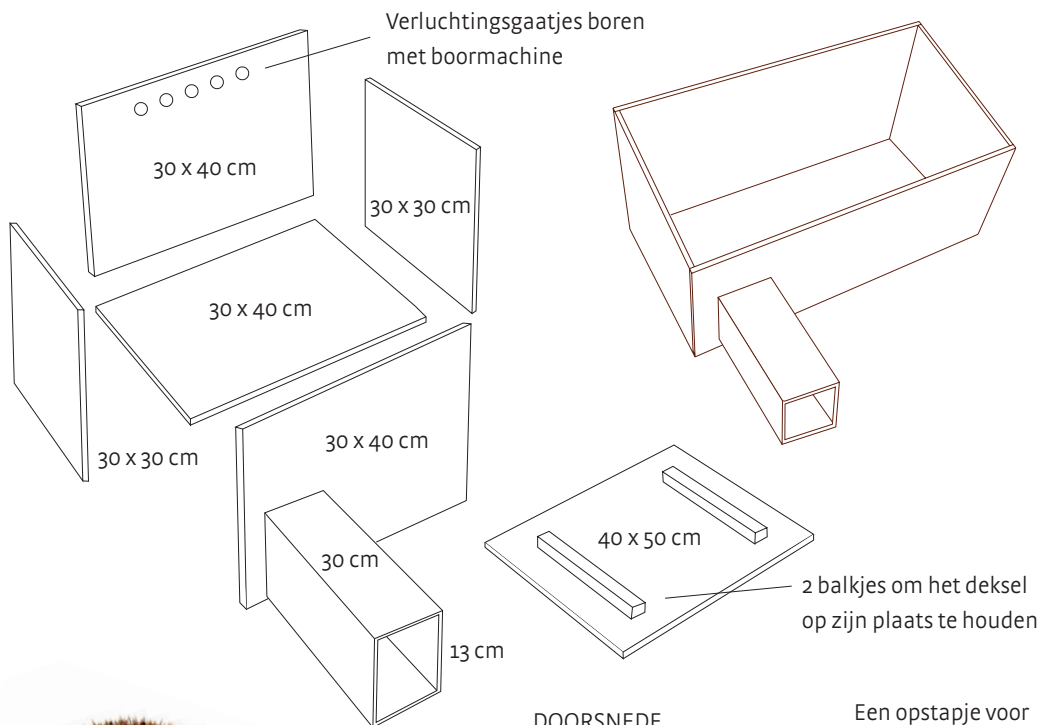
Dit heb je nodig:

- 4 stoeptegels
- plaat onbehandeld hout of watervaste multiplex (dikte 12 mm)
- (roestvrijstalen) schroeven
- boormachine
- stenen, keien, tegels
- droge bladeren

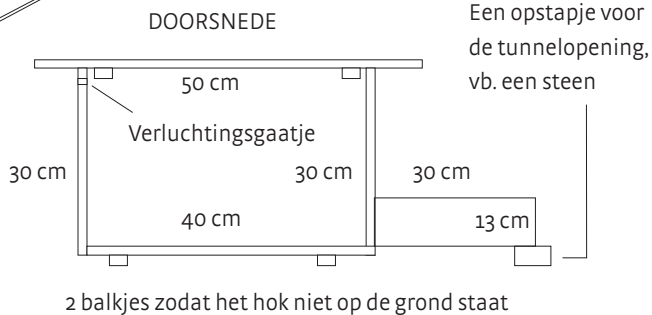
Zo ga je te werk:

1. Zaag de betonplex op maat (zie plan).
2. Boor enkele gaatjes bovenaan in de achterwand, om voldoende ventilatie te krijgen. Ventilatie is erg belangrijk; vocht is een gevaar in een egelhuis omdat een houten huis veel dichters is dan een nest van natuurlijk materiaal.
3. Boor de schroefgaten voor en schroef het huisje in elkaar.

4. Schroef de tunnel in elkaar en bevestig die aan de voorkant. Zorg ervoor dat de opening niet kleiner wordt dan 13 x 13 cm. Door de tunnel kunnen roofdieren en huisdieren moeilijk met hun klauwen aan de egel in het huisje. Wil je liever geen uitwendige tunnel aan het huisje? Maak dan binnenin een soort tunnel door naast de ingang een wand te plaatsen zodat de egel een bocht van 90° moet maken als hij naar het slaapgedeelte kruipt.
5. Schroef op de binnenkant van het deksel enkele latten die precies in de kist passen. Zo hoeft je het deksel niet vast te schroeven en kan je het huis in de lente schoonmaken.
6. Leg de stenen of tegels als fundering op een beschut plekje, bijvoorbeeld onder struiken. Zet het huis er op.
7. Plaats het egelhuisje niet met de opening naar het noorden of noordoosten om koude tocht te vermijden.
8. De tunnel hangt wellicht wat boven de grond. Je kan een steen onder de tunnel aan de ingang leggen, zodat die erop kan leunen en de egel via het opstapje erin kan kruipen.
9. Vul het huis met droge blaadjes, mos of stro.
10. Sluit het deksel van het egelhuis en bedek het huis met oude dakpannen met daarop wat takken en bladeren.

**Ben je niet zo handig?
Koop een kant en klaar egelhuis.**

Waar zet je het egelhuis neer?

Zet het op een rustige, beschutte en droge plaats, bijvoorbeeld onder een struik, heg, boom of achter je tuinhuisje.

- Plaats het op een koele, beschaduwde plek tegen de warmte in de zomer
- Richt de opening niet naar het noorden of noordoosten om koude tocht te vermijden..

Heb je echt een egelhuis nodig?

Meestal maken egels een natuurlijk nest in een verwilderd hoekje of op een beschutte plaats zoals een hoop takken of bladeren. Heb je onvoldoende wilde plekjes in je tuin, dan kan je een egelhuisje voorzien. Dat biedt dan meteen ook voldoende beschutting tegen regen, wind, kou en roofdieren.

Wanneer en hoe gebruikt een egel een egelhuis?

Egels maken dankbaar gebruik van een egelhuisje om de winter in door te brengen. Ze maken er een lekker droog en warm nestje in door het te vullen met blaadjes, verdroogd gras, mos ... Ook in andere periodes van het jaar slapen egels in het huisje, of komen ze er schuilen.

Egels leggen geen voorraad aan voor ze aan hun winterslaap

beginnen. Ze eten in de herfst hun buikje rond, en gaan enkel op zoek naar voedsel in de winter, als ze kort ontwaken uit hun winterslaap. Wanneer ze in de lente definitief ontwaken, en geen verse hapjes vinden, kunnen ze in de problemen komen. Maar gelukkig zijn insecten dan ook weer actief.

Extra do's en don'ts

Als je zelf een egelhuisje maakt, voorzie dan een tunnel aan de buitenkant of een wand binnenin, zodat het slaapgedeelte afgesloten is van de inkom. Dat biedt bescherming voor roofdieren. Gebruik voor het maken van je egelhuisje geen behandeld hout. De behande-

lingsproducten zijn zeer giftig voor egels. Maak het egelhuisje schoon in april. Vervang het nestmateriaal en schrob het egelhuis met heet water en een schuurborstel. Gebruik geen detergent of schoonmaakmiddelen. Maak het niet open in de winter, want dat zorgt voor verstoring en stress, als er een egel in slaapt

Naast horen, zien, ruiken, proeven en
voelen hebben egels - net als sommige
andere zoogdieren en reptielen -
**een zesde zintuig: het orgaan van
Jacobson.** Het ligt tussen hun
gehemelte en de neusholte en dient
om heel nauwkeurig nieuwe geuren
te onderzoeken.

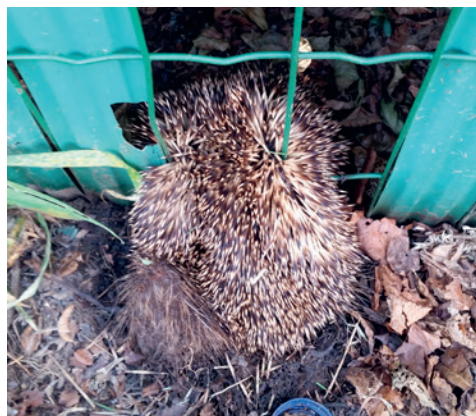

De Egelstraat loopt door jouw tuin. Open de poort!

De egel heeft jouw tuin nodig om te overleven. Jaarlijks worden in Vlaanderen minstens 250.000 egels platgereden wanneer ze 's nachts op tocht gaan om hun kostje bijeen te scharrelen. Door geen afsluiting rond je grond te voorzien of een kleine opening (liefst meerdere) te maken in je tuinomheining of -muur, kan de egel zich veilig naar de tuin van de buren begeven. Hoe meer buren hun tuin toegankelijk maken met een egelwegel, hoe veiliger de egel zich kan verplaatsen!

Voorkom verhongerde egels

Sommige tuinomheiningen van draad hebben openingen die vrij groot zijn, maar net te klein voor een egel. Een egel kan daar dan door proberen te kruipen maar zal blijven vaststeken en kan sterven als je hem niet tijdig vindt en kan bevrijden. Voorkom dit door aan de onderkant van de omheining een gaas met kleinere openingen te bevestigen en een egelwegel in de omheining te maken. Of kies voor een haag in plaats van een draad.

Egels paren zoals honden. Als een vrouwtje een mannetje interessant genoeg vindt, legt ze haar stekels plat.

Hoe maak je een egelwegel?

Een egelpoortje of egelwegel is een opening van ongeveer 15x15 cm in je omheining, hek, haag of tuinmuur.

- Haal een paar stenen weg onderaan je tuinmuur of boor een gat.
- Knip een opening in je omheining.
- Graaf een tunneltje onder je muur, hek of poort.
- Bedenk een originele oplossing op maat van jouw tuin.

Werk je egelwegel veilig af. Zorg dat de egel zich niet schuurt of kwetst aan ruwe kantjes.

Project Egelstraat

Iedereen wordt uitgenodigd om een egelpoort in zijn tuinomheining te maken, maar in gemeenten die meedoen aan het project Egelstraat, kan je ook de titel Egelstraat krijgen.

De Egelstraat

Vanaf 10 verbonden tuinen in één straat krijgt jouw straat de titel Egelstraat. Dit mogen 10 aaneengesloten tuinen zijn, maar ook 2x5 tuinen of andere combinaties zijn mogelijk. Als je in één van de deelnemende gemeenten woont krijgt je straat het bijhorende naambord van Egelstraat, dat in de straat opgehangen kan worden. De straat of buurt die de meeste tuinen kan verbinden met egelwegels, wint bovendien de wedstrijd De Langste Egelstraat.

Egels zijn geen familie van stekelvarkens. Het zijn insecteneters, stekelvarkens zijn knaagdieren.

Kijk op www.egelstraat.be of jouw gemeente meedoet!

Egelwegel

In de deelnemende gemeenten krijgt iedereen die een egelpoort maakt ook een Egelwegel-bordje. Het bordje kan je gratis afhalen bij de gemeente, op vertoon van een foto van je egelwegel. Kijk op www.egelstraat.be of jouw gemeente meedoet!

Doet jouw gemeente niet mee met Egelstraat? Het bordje kan je ook kopen in de Natuurpunt Winkel.

Registreer je egelwegel

Door je egelwegel te registreren weten wij waar in Vlaanderen er zich allemaal egelwegels bevinden en hoeveel tuinen met elkaar verbonden zijn. Zo kunnen wij beoordelen of jouw straat in aanmerking komt voor de titel van Egelstraat. Je egelwegel kan je registreren op www.egelstraat.be.

De egelwinkel

Wil je de egel in jouw tuin op maat bedienen? Dan kan je in de Natuurpunt Winkel terecht voor de juiste attributen. Natuurpuntleden genieten **10% korting** op hun bestelling. Je vindt alle producten op www.natuurpunt.be/egelwinkel

Boek Zoogdieren
verrassend vlakbij
9,95 euro

Prachtig **houten**
egelhuis met
uitschuifbare tunnel
64,99 euro

Heerlijke **biopaté**
voor egels
1,49 euro

Stekelige **pin** voor
egelfans
1,50 euro

Aaibare
knuffegel
9,99 euro

Mok egel
13,50 euro

Hoe help ik de
dieren in mijn tuin
21,95 euro

Bordje Egelwegel
5,99 euro

Vaak gestelde vragen over de egel

Hoe weet ik dat ik een egel in mijn tuin heb?

Egels opereren vooral na zonsondergang.

De kans is groot dat er eentje in je tuin zit zonder dat je het weet. Meestal verraden dan smeuiġe, zwarte uitwerpselen hun aanwezigheid.

De drolletjes van een egel zijn tot 1 cm dik en ongeveer 4 cm lang en bevatten vaak grove resten van insecten.

Blijf op een warme avond eens stilletjes tot na het donker in je tuin zitten. Misschien zie of hoor

je wel een egel rondscharrelen, of zie je hem vertrekken uit je egelhuisje. Of leg een takje voor de opening van het egelhuisje. Als dat verplaatst is, weet je dat er bezoek is geweest.

Je kan het ook uitzoeken met een sporentunnel of een cameraval. Ontdek meer over deze methoden op de website van de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt:

www.zoogdierenwerkgroep.be/studie/methoden-en-technieken.

Heb je (sporen van) een egel waargenomen in de tuin? Meld het dan op **www.waarnemingen.be**, de grootste natuurdatabank van Vlaanderen. Zo draag je bij aan de kennis over de verspreiding van de egel in Vlaanderen.

Ik wil een egel in mijn tuin. Kan ik eentje kopen of halen?

Heel wat tuinliefhebbers zouden graag een egel in hun tuin hebben. Helaas kan je nergens egels halen, want ze zijn beschermd en mogen niet verhandeld of vervoerd worden. Onze gouden raad: ga aan de slag met de tips uit deze gids, zodat je tuin helemaal egelvriendelijk wordt. Wie weet duurt het daarna niet lang meer voor je een egel ziet verschijnen.

PS: Wie weet heb je er wel al eentje in je tuin, want ze blijven vaak onopgemerkt.

Kan je egels als huisdier houden?

Op Instagram, Pinterest en andere websites zie je wel eens foto's van mensen die een egel als huisdier hebben. Schattig. Maar in Vlaanderen staat de egel niet op de positieflijst van zoogdieren die je als huisdier mag houden en is het houden van egels in gevangenschap dus verboden. Het is absoluut af te raden om wilde dieren in huis te nemen. Je kan hen wel hulp aanbieden door je tuin op maat in te richten. Maar laat wilde dieren vooral wild zijn.

Hebben egels last van vlooien of teken?

Egels hebben specifieke egelvlooien, die enkel overleven op egels. Ook al hebben egels soms erg veel vlooien, dat betekent niet dat ze ziek zijn.

Egels lopen ook wel eens rond met teken, meestal aan de onderkant van de buik, achter de oren of op de flanken. Normaal vormen de teken geen gevaar voor de egel, maar als een egel véél teken heeft, is hij wellicht verzwakt en breng je hem best naar een opvangcentrum voor wilde dieren.

Ik kwam een dood- gereden egel tegen. Wat moet ik doen?

Voor die egel kan je helaas niets meer betekenen. Wel kan je de locatie doorgeven via www.waarnemingen.be, het grootste natuurplatform van België. Die egel is het bewijs dat een Egelstraat in jouw buurt een goed idee is. Maak een

egelwegel in jouw tuinomheining en overtuig je burens om dat ook te doen. Zo moet de volgende egel de straat niet meer op om zijn leefgebied te verkennen.

Waarom heeft de egel hulp nodig?

Studies uit het buitenland wijzen erop dat het aantal egels de laatste jaren daalt, zowel op het platteland als in een stedelijke omgeving. Het is

een complex plaatje met heel wat verschillende factoren die de egel het leven moeilijk maken. Sterfte in het verkeer is een belangrijke factor. Wat we zeker weten is dat de egel van tuinen houdt, en dat er daar heel wat kansen liggen om de egel te helpen. Doe ook mee. Richt je tuin egelvriendelijk in met de tips uit deze gids.

Wat kan ik doen om een egel in nood te helpen?

In Vlaanderen zijn heel wat opvangcentra voor zieke of gewonde dieren. Zij zorgen dat de dieren weer beter worden, en kunnen je advies geven over wat je best doet met een egel in nood ... Je vindt een lijst met dierenopvangcentra op natuurpunt.be/meldpunt.

Deze egels hebben hulp nodig:

- een gewonde egel
- een egel die trilt, onrustig of in rondjes loopt, of omvalt
- een bijna verdrinken egel
- een egel die suf blijft zitten of gestrekt blijft liggen
- een egel die in een net verstrikt raakte
- een egel die niest, hoest of een reutelende ademhaling heeft
- een egel met vuile ogen, een vuile neus, of groene diarree
- een egel die overdag rondloopt

Hoe meer tegels, hoe minder egels. Een terras kan prima, maar laat ook groen over in je tuin. Het is essentieel voor voedsel en beschutting.

Zijn **robotmaaiers** een gevaar voor egels?

Robotmaaiers zijn in opmars en zorgen voor heel wat pijnlijke verwondingen bij kleine nachtdieren. Vooral egels, die gescalpeerd kunnen worden, zijn de dupe. Heb je een robotmaaier? Laat deze dan zeker niet 's nachts rijden en controleer vooraf je gazon of er dieren zijn. Koop een toestel met een lage rand (<4,5 cm) met botssensor. Andere veiligheidsmechanismen zoals inklapbare messen zijn eveneens aan te raden.

Hoe kan ik de egel beschermen tegen mijn **kat of hond?**

Egels zijn vooral 's nachts actief. Het is aan te raden om je kat of hond 's nachts binnen of in een hok te houden, of voldoende schuilplaatsen te voorzien voor de egel. Gedragstraining kan je hond ook leren om egels met rust te laten.

En u, kan u om
het even waar
projecteren?

PROJECTOREN met
ultrakorte projectie-afstand

RICOH
imagine. change.

Doe zoals Victor: maak gebruik
van Ricoh's digitale communicatie-
oplossingen voor al uw meetings.
Deze vernieuwende projectoren
toveren elke ruimte om tot een
vergaderzaal.

COPIERS, PRINTERS... EN ZOVEEL MEER!